

Højesteret og de pornografiske videoer

Det er en alvorlig sag at sende pornografiske videoer til sine kammerater og venner. Også selv om man måske bare er ung og ikke har tænkt sig om. Det fastslog Højesteret for nylig i den såkaldte Umbrella-sag.

JENS PETER CHRISTENSEN

Har været højesteretsdommer siden 2006. Forinden professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Har været formand for en lang række lovforberedende udvalg.

De andre medlemmer af Weekendpanelet:

BERTHEL HAARDER

EMILIA VAN HAUE

CLAUS BRYLD

ELISABETH DONS CHRISTENSEN

SAMIRA NAWA AMIRI

BENTE TROENSE

Weekendpanelet

Her i starten af det nye år afsagde Højesteret dom i sagen om en gymnasieelevs spredning af to videoer med pornografiske optagelser af to 15-årige. I Højesteret havde vi fået denne ene sag ud af 1.004 sager, hvor der er rejst sigtelse mod unge, der har spredt videoer på nettet. Processbevillingsnævnet havde givet tilladelse til, at sagen kunne indbringes for Højesteret. Meningen med en sådan tilladelse er, at Højesteret skal tage stilling til de principielle spørgsmål, som sagen rejser. Dermed skulle det gerne blive lettere for byretter og landsretter at afgøre de mange øvrige sager.

Sagen rejste navnlig to principielle spørgsmål. For det første om den unge mand overhovedet kunne straffes efter den bestemmelse i straffeloven, som anklagemyndigheden og landsretten havde anvendt. For det andet om de to 15-årige, en pige og en dreng, der var optaget på de to videoer, skulle have tortgodtgørelse, dvs. en godtgørelse for den krænkelse, som spredningen af videoerne medførte.

Som dommer i Højesteret får man med sagerne ofte et godt indblik i, hvorledes samfundets syn på mange spørgsmål har ændret sig gennem tiden. Sådan var det også med denne sag. Oprindeligt var det forbudt at offentliggøre billedpornografi. Men i 1969 vedtog Folketinget med meget stort flertal at ophæve forbuddet. Billedpornografien blev givet fri. Bemærkelsesværdigt nok skete det under den konservative justitsminister Knud Thestrup. Der var herefter ingen restriktioner. I det fine nye bogværk "Aarhus i årtier - Aarhusianernes historie fortalt i billeder" kan man i det bind, der handler om 1970'erne, få syn for sagn. På side 145 er der et billede fra Paradisgade i Aarhus, taget i 1975 foran butikken "Sex Bio". På en stander uden for butikken reklameres der bl.a. med, at man i kælderens kan se pornofilm med børn. Sådan var det. Mærkeligt nok.

Først i 1980 tog lovgivningsmagten affære. I straffelovens § 235 blev der indsat en bestemmelse, der gjorde det strafbart at udbrede pornografiske billeder og

film af børn under 15 år, hvis udbredelsen skete erhvervsomt. Straffen var bøde. Det var pornoindustrien, man ville ramme. Optagelser som dem, vi sad med i Højesteret, ville ikke have været omfattet. Både fordi de unge på optagelserne var 15 år, og fordi udbredelsen ikke var sket erhvervsomt.

Men med årene strammede lovgivningsmagten garnet. Både sådan at straffelovens § 235 kom til at omfatte enhver udbredelse, altså ikke blot den erhvervsomt, og sådan at forbuddet kom til at gælde billeder af personer under 18 år, altså ikke blot børn under 15. Samtidig er straffen blevet forhøjet meget væsentligt, sådan at der i dag under særligt skærpene omstændigheder, f.eks. hvis barnets liv udsættes for fare, kan idømmes op til seks års fængsel.

Hertil kommer, at paragraffen i dag ikke alene sigter på at ramme pornoindustrien, men også på at beskytte de unge mod den selvstændige krænkelse, som udbredelse af de pornografiske optagelser indebærer. I Højesteret slog vi derfor også fast, at straffelovens § 235, som den i dag ser ud, kunne anvendes i sagen. Resultatet blev en straf på 40 dages fængsel, der blev gjort betinget. Den unge mand, der på gerningsstidspunktet

var 17 år, skal således ikke afsone sin straf, hvis han i et år efter dommen ikke begår ny kriminalitet.

Det andet principielle spørgsmål var tortgodtgørelsen. I de otte sager, der hidtil har været afgjort af landsretterne, har man undladt at tage stilling til dette spørgsmål og henvist de to forurettede til at anlægge en civil sag ved domstolene. Henvisningen har været begrundet med, at tortspørgsmålet rejser en lang række vanskelige spørgsmål. Det var for så vidt helt eftertømt. Retsplejeloven giver nemlig mulighed for, at retten i en straffesag afviser at tage stilling til krav om tortgodtgørelse, hvis det vil være til stor ulempe for behandlingen af selve straffesagen.

I Højesteret valgte vi imidlertid at tage stilling. Alternativet ville jo være, at de to forurettede selv skulle anlægge en lang række retssager, og til syvende og sidst ville en af disse sager sikkert alligevel ende i Højesteret. Spørgsmålet om tort var ikke let. Vanskeligheden bestod i, at vi kun sad med én ud af måske mere end 1.000 sager. Det kunne derfor ikke nytte, at vi blot med skylapper på tog stilling til den sag, vi havde, uden at have blik for de spørgsmål om tort, der vil kunne opstå i de mange andre sager, der kan komme.

I dommen slog vi fast, at de to

forurettede har krav på godtgørelse for den krænkelse, der er sket med udbredelsen af videoerne, men at godtgørelsen må fastsættes under hensyntagen til, at andre personer, der i fremtidige sager måtte blive fundet skyldige i at videregive de samme videoklip, også kan blive pålagt at betale godtgørelse til de forurettede, ligesom der i sådanne fremtidige sager må tages hensyn til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt de to forurettede.

Da sagen, efter det vi havde fået oplyst, var en af de groveste i det samlede sagskompleks, både fordi den unge mand havde videregivet to videoer, og fordi det var sket til i hvert fald 35 personer, fastsatte Højesteret godtgørelsen til 10.000 kr. til pigen og 2.000 kr. til drengen. Forskellen skyldtes, at videoerne mest bestod af optagelser af pigen.

Med Højesterets dom er der nu lagt nogle retningslinjer for byretternes og landsretternes afgørelser i de andre sager, der kan tænkes at blive rejst i det samlede sagskompleks. Og lige så væsentligt står det med dommen klart, at det er en alvorlig sag at udbrede pornografisk materiale med unge personer under 18 år. Også selv om man ikke er ansat i pornoindustrien, men måske bare selv er ung og ikke har tænkt sig om.

Oplagt med en miljøafgift på e-mails og opdateringer

Knud Haugmark
cand. mag. Lyngby

Den 36-årige bjergbestiger Gigi Wu blev offer for netbaseret exhibitionisme. Hun døde af kulde i en bjergkløft efter at have taget et billede af sig selv i bikini på en taiwanesiske bjergtop. 18.000 følgere klikkede ind, hver gang hun viste sig på toppen i en ny bikini.

Mens indlandsisen smelter, opretter Facebook nye datacentre, der bruger lige så meget strøm som

en millionby. Er kageopskrifter, babybilleder og sleske "godt gået"-kommentarer så vigtige, at vi skal risikere klodens overlevelse?

Tragedien i bjergkløften viser to ting. At internettet kan få mennesker til at sætte livet ind for en byge af "likes", og at vi finder os i, at klimaet ødelægges, bl.a. fordi Gigi Wu og alle mulige andres følgere skal sole sig i fuldstændig ligegyldige stjernerens glans på nettet, og det koster strøm og CO₂-udslip, som ikke kan ignoreres.

Klimabelastningen fra tweets, snaps, instas og lignende overhaler lige straks flytrafikken. Det er et almindeligt syn, at alle i S-toget glori ind i deres telefon, ja, selv når venner sidder på café, tager skærmene opmærksomheden. Det er lykkedes for Facebook, Google og alle de andre at inficere vores privatliv med pladderpladder i tykke stråler, ja, de fleste synes mere optaget af deres profiler her og der end i deres familie og venner.

Vi tror, at vi holder kontakt over nettet, men reelt bliver vi mere fremmedgjorte af at skjule os bag tekstbeskeder og selfies, end hvis vi ville tale sammen, holde øjenkontakt osv. Når denne forlorne palaver tilmed kan malkes for oplysninger, der kan rettes imod os selv som salgsfremstød, politiske kampagner, og hvad ved jeg, er der gode grunde nok til at holde sig væk.

Men man kunne argumentere for en miljøafgift på e-mails, opda-

teringer og kommentarer. Mængden af støjende indlæg ville falde voldsomt, hvis det kostede 25 eller 50 øre at klikke enter og sende endnu nogle gram CO₂ ud til drivhuseffekten. Hvis Etisk Råd og Alternativet kunne foreslå en klimaskat på røde bøffer, hvorfor så ikke på netbaseret klimabelastning? Og som sidegevinst kunne vi få fred for bimlen og bamlen over det hele og genopfinde den gamle skik at tale nobelt med hinanden.